

Den Haag, 14 september 2010

Mede namens de Minister van Justitie deel ik u het volgende mee.

Van 28 tot en met 30 juni vond in Amsterdam de plenaire vergadering van de Financial Action Task Force (FATF) plaats. De FATF is een internationale taskforce die zich bezig houdt met de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. Dit was de derde en laatste vergadering van de FATF onder het Nederlands voorzitterschap (van 1 juli 2009 t/m 30 juni 2010).

Middels deze brief informeer ik u niet alleen over de resultaten van deze vergadering, maar ook over de resultaten van het afgeronde Nederlandse voorzitterschap. Hieronder worden verschillende onderwerpen belicht die een belangrijke rol speelden tijdens het Nederlandse voorzitterschap.

Financiële crisis, G20 en FATF

In februari 2009 heeft Nederland zich sterk gemaakt voor FATF-betrokkenheid bij de internationale discussie over de gevolgen van de financiële crisis. Dit leidde tot een uitgebreide rapportage aan de G20 in augustus 2009 over de werkzaamheden van de Task Force. Sindsdien wordt er in de communiqués van de G20-ministers van Financiën en -regeringsleiders regelmatig aan FATF gerefereerd. Dit heeft bijgedragen aan een wereldwijd toegenomen aandacht voor de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering en voor het belang van integriteit in de financiële markten in algemene zin.

Lijst met hoog-risico en/of niet-coöperatieve landen

In het communiqué van september 2009 (Pittsburgh) verzochten de G20 leiders de FATF om de controle op het naleven van de 40+9 aanbevelingen te intensiveren en om een lijst van non-coöperatieve en hoog-risico landen op te stellen en te publiceren. Mede op basis van deze oproep heeft de FATF zijn procedures aangepast en in februari 2010 zijn twee documenten gepubliceerd waarin landen met structurele tekortkomingen worden geïdentificeerd. U bent in eerdere brieven reeds geïnformeerd over dit proces van identificatie van hoog-risico en/of niet-coöperatieve jurisdicties. Deze twee documenten zijn naar aanleiding van de plenaire bijeenkomst van juni 2010 geactualiseerd¹.

Belastingdelicten als gronddelict voor witwassen

Het Nederlandse voorzittersprogramma voorzag in een discussie over het opnemen in de FATF-regels van belastingmisdrijven als gronddelict voor witwassen. In februari 2010 bereikte de plenaire vergadering overeenstemming over de tekst van een aanpassing die ervoor zorgt dat belastingmisdrijven door alle landen als een gronddelict voor witwassen moet worden aangewezen. De invoering hiervan zal later plaatsvinden als onderdeel van een groter pakket aanpassingen van de internationale standaarden. De G20 werd hiervan al op de hoogte gesteld.

Informatie uitwisseling

Daarnaast heeft NL de gevolgen van gebrekkige transparantie (als gevolg van onder meer het bankgeheim) voor informatie-uitwisseling met betrekking tot witwassen aan de orde gesteld. In dit kader zijn er

¹ Zie «Ongoing work to identify jurisdictions with strategic AML/CFT deficiencies» op www.fatf-gafi.org

voorstellen gedaan die voorzien in bredere informatie uitwisseling die niet alleen geldt voor witwasdelicten maar ook van toepassing zal zijn op informatie betreffende gronddelicten. Landen zullen in de toekomst ook adequate wetgeving moeten hebben om zulke informatie uit te kunnen wisselen.

Naar aanleiding van de belastingamnestiewet van Italië (zie o.a. brief 2010D14076 dd 19 maart 2010) heeft een discussie plaatsgevonden over de mogelijke gevolgen van dergelijke regelingen voor de witwasbestrijding. Deze discussie heeft in juni geleid tot het aannemen en publiceren van vier principes¹. Op dit moment wordt verder gewerkt aan een specifieke gedragscode ten aanzien van belastingamnestieregelingen, inclusief mogelijke maatregelen tegen landen die zich niet aan deze code houden.

Interne organisatie FATF

Het unieke concept van een moederorganisatie FATF met een beperkt aantal leden (minder dan 40) en daarnaast acht zusterorganisaties die zorgen voor wereldwijde «dekking» met samen heel veel leden (meer dan 140) heeft zijn bestaansrecht bewezen. De legitimiteit ervan werd in juni 2010 verder versterkt door de laatste 3 regionale zusterorganisaties de (hogere) status van «geassocieerd lid» te verlenen. Daarmee is het *level playing field* van de FATF verbeterd. Het fundament van FATF zelf werd versterkt door de toetreding als volledig FATF-lid van Korea in oktober 2009 en India in juni 2010. Nieuwe FATF-lidmaatschappen zijn niet voorzien.

Samenwerking met het bedrijfsleven

Het voorzitterschap heeft een nieuwe impuls gegeven aan de samenwerking met de private sector, die veel moet doen om de op de FATF-standaard gebaseerde regelgeving tot een concreet succes te maken. Zo werd een eerste bijeenkomst van een «consultative group» georganiseerd, waarin vertegenwoordigers van de private sector en beleidsmakers uit FATF-jurisdicties zitting hebben. Deze groep moet structuur geven aan de dialoog tussen de beleidsmakers in de overheden en de financiële sector. Daarnaast kon worden besloten dat er een brede openbare dialoog komt over toekomstige regelgeving en de toepassing ervan (zie hierna). Bij die dialoog worden overigens ook NGO's (zoals bv Transparency International) betrokken.

Nadruk op effectiviteit en handhaving

Op Nederlands initiatief is er in oktober 2009 een speciale projectgroep geformeerd (met NL als co-voorzitter) die nog in 2010 met aanbevelingen moet komen om de FATF-regels te versterken op het terrein van financieel rechercheren, ontneming en samenwerking in de handhavingssketen. In dit verband is ook relevant het rapport over confiscatie dat werd aanvaard door de FATF in februari. Het rapport bevat onder meer *best practices* op het terrein van het opsporen van wederrechtelijk verkregen vermogen, internationale samenwerking bij ontneming, voorlopige maatregelen om vermogensbestanddelen veilig te stellen en ontneming zonder strafrechtelijke veroordeling. Er is besloten om de FATF-richtlijnen op dit punt aan te scherpen.

¹ Zie «FATF Chairman's summary, Amsterdam, 23–25 June 2010» op www.fatf-gafi.org

Aanpassing van de FATF-standaard

De huidige FATF-standaard en de interpretatie ervan bij de huidige (derde) ronde van landenevaluaties, is primair gericht op het zekerstellen van wetgeving en instituties in de deelnemende landen. Binnen de FATF wordt gewerkt aan voorbereidingen van de volgende (vierde) ronde van wederzijdse evaluaties van alle FATF-leden. Een van de uitgangspunten hierbij zal een sterkere nadruk op effectiviteit van de relevante wetgeving en instellingen zijn. Werkgroepen binnen de FATF verkennen hiertoe verschillende onderwerpen, zoals de transparantie van rechtspersonen; betere wetshandhaving; een meer op risico gebaseerde benadering in het naleven van de FATF-regels en betere internationale samenwerking. Deze beraadslagingen zullen leiden tot voorstellen voor aanpassingen van de FATF-aanbevelingen. In oktober 2011 zal er over dit nieuwe raamwerk, de nieuwe wereldwijde standaard voor bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering, een besluit genomen worden.

Corruptie

In september 2009 heeft de G20 de FATF verzocht om meer activiteiten tegen corruptie te ontplooiën. In antwoord hierop heeft de FATF een inventarisatie gemaakt van bestaand en mogelijk nieuw werk van de FATF op dit terrein. Bovendien is in februari 2010 besloten om dit onderwerp prominent op de FATF-agenda te houden. Dit betekent onder andere dat momenteel in verschillende werkgroepen wordt gewerkt aan aanpassing van de vereisten voor financiële instellingen ten aanzien van klantcontrole (customer due dilligence) op *politically exposed persons* (zogeheten PEP's).

FATF en ontwikkelingslanden

FATF erkent dat er – gezien de grote maatschappelijke achterstand van sommige (derde wereld) landen en hun specifieke risico's – meer aandacht zou moeten worden gegeven aan de toepassing van de FATF-standaarden in die landen. Het voorzitterschap heeft actief overlegd met alle acht zusterorganisaties over mogelijke beperking van bestaande kwetsbaarheden. Hoewel de FATF-methodologie aan examinatoren de ruimte biedt om een land te beoordelen naar de specifieke omstandigheden in dat land, blijkt dat hiervan te weinig gebruik wordt gemaakt. Op Nederlands initiatief is – in samenwerking met de Wereldbank – een trainingsmodule ontwikkeld die deze kwestie onder de aandacht van landenexaminatoren brengt.

Financial Inclusion

De G20 heeft alle «*standard setting bodies*» waaronder FATF opgeroepen zich meer in te spannen voor de toelating van minder bedeelden tot de financiële markten (bankrekeningen, kredieten). H.K.H. Prinses Máxima heeft in dit kader contact gezocht met de FATF vanuit haar werk als *Special Advocate of the United Nations Secretary General for inclusive finance for development*. In vervolg hierop heeft de Prinses de plenaire vergadering van de FATF van juni 2010 toegesproken over dit onderwerp. De FATF zal samen met de Wereldbank een inventarisatie gaan maken van reeds bestaande en succesvol gebleken oplossingen om de doelen van financial inclusion en integriteit van de financiële markten op één noemer te brengen. De nieuwe FATF-voorzitter Mexico heeft dit onderwerp reeds tot prioriteit verheven.

Global Threat Assessment

Aan dit zogeheten typologierapport is bijna twee jaar intensief gewerkt door landen en regionale zusterorganisaties van de FATF en het IMF. Op basis van een nieuw ontwikkeld model is naar witwasrisico's gekeken. In het model worden vier modaliteiten benoemd: *features*, *drivers enablers* en *harms*. De *features* zijn de verschijningsvormen; de krachten die het gebruik ervan voor witwassen faciliteren zijn de *drivers* en *enablers* en de negatieve gevolgen hiervan op financiële systemen, samenlevingen en individuen zijn de *harms*. Een van de aanbevelingen van dit rapport is om nu te werken aan een verplichting voor landen om op nationaal niveau een risicoanalyse uit te voeren van witwas- en terrorismefinancieringsrisico's. Deze aanbeveling is door Nederland reeds overgenomen en past goed in de door NL voorgestane focus op effectiviteit van het systeem van bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering.

Evaluatie Nederland

In het kader van de zogenoemde «wederzijdse evaluaties» worden alle FATF-landen uitvoerig onder de loep genomen voor wat betreft effectieve implementatie van de internationale standaard ten aanzien van bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. Op dit moment wordt Nederland in dit kader geëvalueerd. Het concept evaluatierapport zal op de plenaire FATF-vergadering van februari 2011 worden besproken.

Aruba

Naar aanleiding van het kritische evaluatierapport over Aruba waarover u eerder bent geïnformeerd (zie o.a. brief 2010D14076 dd 19 maart 2010), zal Aruba waarschijnlijk in oktober 2010 de formele ICRG-procedure ingaan. Dit kan leiden tot plaatsing op de eerder genoemde lijst met hoog-risico en/of niet-coöperatieve landen. Nederland biedt Aruba de nodige ondersteuning om zo snel mogelijk de aanbevelingen uit het evaluatierapport uit te voeren.

Volgende vergadering

De volgende plenaire vergadering zal plaatsvinden van 20 tot 22 oktober 2010, onder het Mexicaanse voorzitterschap dat is ingegaan op 1 juli 2010.

De minister van Financiën,
J. C. de Jager